

Маковецька І.М., к.е.н., доцент
Диченко А.С., бакалавр
Державний університет
інформаційно-комунікаційних технологій
Валенок А.М., заступник начальника
відділу продажі № 2 департаменту
корпоративних продажів ПрАТ «Датагруп»

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Стаття присвячена удосконаленню системи управління підприємством в сучасних умовах, що дозволило б підприємству посилити свої позиції на ринку. Проведено теоретичне узагальнення системи управління підприємством, що дозволило визначити той факт де більшість науковців розглядають її як сукупність системи, що управляє (суб'єкт управління), та керованої системи (об'єкту управління), а також зв'язків між ними. Запропоновано основні напрями удосконалення системи управління підприємство, які впливатимуть на координаційні дії під час виконання управлінських функцій та на покращення фінансового стану підприємства. Описано, щоб удосконалити системи управління підприємством необхідно впроваджувати посаду менеджера по роботі з персоналом, який дасть позитивний ефект з врахуванням впливу найбільш вагомих бізнес чинників для кінцевих результатів господарської діяльності.

Ключові слова: підприємство, система управління, напрями удосконалення, менеджмент

Постановка проблем. Високорозвинений стан телекомунікаційних підприємств України можливо пояснити успішним його управлінням. Управління здійснюють на кожному рівні діяльності сучасних і розвинених підприємств в будь-якій галузі. Але протягом останніх десятиліть в Україні були проведені економічні реформи, які вплинули на статус підприємств як основної ланки менеджменту та з'явилися нові економічні та правові регулятори. У зв'язку з цим змінилися відносини в системі управління підприємством, що зумовило необхідність застосування нових механізмів управління в ринковому середовищі. Також проблеми, які виникали в управління підприємством та самим персоналом були предметом дослідження вчених протягом усього періоду становлення державності та є життєво актуальними в даний час. Вивчення системи управління підприємством дозволяє описати закономірності управлінської діяльності та дати оцінку систематичній гнучкості управлінських задач, надійності адміністрування, ефективності використання нових методів з постійним базисним впливів на бізнес середовища.

Тому саме в умовах динамічності сучасного виробництва та суспільства управління має перебувати у стані безперервного розвитку. Економічна стабільність підприємств в ІТ сфері та ефективність діяльності всіх їх підрозділів в умовах ринкових відносин тісно пов'язана з їх безперервним удосконаленням, тому в межах даної проблематики визначаються пріоритети розвитку майбутньої діяльності підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню проблематики системи управління підприємством в сучасному менеджменті дістало свій відбиток у працях таких українських і зарубіжних вчених, як: І. Ансоффа, О. Виноградової, О. Гудзь, П. Друкера, Ф. Котлера, Л. Лазоренко, А. Сміта, Ф. Тейлор, та інших. Саме ці науковці присвятили свої

праці щодо розроблення шляхів вдосконалення системи управління підприємством, але при цьому науковці по-різному трактують поняття «система управління» (І. Ансофф, О. Віханській, А. Наумов, Д. Розенберг, Р. Фатхутдінов та ін.). На думку деяких фахівців у галузі управління, ефективність діяльності багатьох підприємств, і в тому числі телекомунікаційних підприємств, у сучасних економічних умовах залишається низькою чи навіть збитковою. Причиною цього може бути зовсім повне усвідомлення керівниками сучасної системи управління. Проте, ще недостатньо розкриті питання де необхідно виробляти якісно нові прийоми вирішення проблеми управлінського характеру задля удосконалення системи управління підприємством.

Метою статті є визначення основних теоретичних аспектів та розробка напрямів вдосконалення системи управління підприємствами на основі результатів її діагностики за допомогою процесу адаптації в бізнес умовах, які швидко змінюються.

Виклад основного матеріалу. Управління підприємством в сучасних економічних умовах, коли відбуваються досить швидкі і не завжди прогнозовані зміни у бізнес середовищі – це мистецтво. Але мистецтво, яке вимагає від керівників оволодіння новими методами та навичками у галузі стратегічного управління. Крім того, економічна ситуація, що склалася в Україні за останні роки, підводить до іншого розуміння системи управління підприємством. У управлінні підприємством постійно виникають проблеми, зумовлені доцільністю повнішого задоволення потреб існуючих і потенційних клієнтів у необхідних товарах чи послугах. Проблема стратегічного успіху підприємства, створення та утримання конкурентних переваг – одна з найактуальніших. Вирішенню таких проблем і покликана сприяти ефективна система управління як основа підвищення діяльності підприємства.

Система управління підприємством повинна володіти гнучкістю, враховувати серйозну конкуренцію на ринку товарів(послуг), враховувати вимоги до рівня якості обслуговування споживачів, брати до уваги необхідність врахування невизначеності зовнішнього середовища і для реалізації цих умов існує об'єктивна необхідність в дослідженнях, аналізі існуючого становища [5, с.130].

Отже, управління – це специфічна функція, що реалізується певними елементами системи. Система в процесі свого функціонування поділяється на керуючу та керовану підсистеми. Подібний поділ об'єктивно необхідний; воно викликано ускладненням процесом діяльності у всіх її сферах, постійним зростанням суспільного характеру діяльності, збільшенням взаємозв'язків різних процесів. З'являється необхідність узгодження цілей та зусиль індивідуумів, керування їх спільною діяльністю.

Система управління – поняття багатостороннє. Дуже часто науковці вважають, що для опису системи управління підприємством необхідно включити систему цілей та їх розподіл між різними ланками, оскільки механізм управління має бути орієнтований досягнення цілей. Сюди ж належать: склад підрозділів, які перебувають у певних зв'язках та відносинах між собою; розподіл завдань та функцій по всіх ланках; розподіл відповідальності, повноважень та прав всередині організації, що відображає співвідношення централізації та децентралізації. Важливими елементами структури управління є комунікації, потоки інформації та документообіг у створенні. Нарешті, система управління - це поведінкова система, це люди та їх групи, що постійно вступають у різні взаємини для вирішення загальних завдань.

Система управління не має орієнтувати менеджерів на незрозумілі результати. Вона має заохочувати тенденцію навішувати не прибуткову продукцію на прибуткові виробничі лінії. Вона має орієнтувати менеджерів підприємства на інтенсифікацію зусиль, а майстерність перетворювати на самоціль.

Система менеджменту показує високу ефективність не лише тоді, коли керівники підприємств, які безпосередньо приймають управлінські рішення, підбирають форми контролю, працівників, які є відповідальними за виконання управлінських рішень і діють злагоджено, але й тоді, коли між рівнями управління встановлені тісні, зрозумілі

взаємовідносини. Знижує ефективність системи управління відсутність механізму між всіма рівнями управління на підприємстві [1].

На сьогоднішній інформаційний час система управління підприємством - це певна сукупність елементів, властивостей яких підбираються з характеру цілей і принципів управління тим чи іншим об'єктом. У цій системі цілі управління виступають як системотворчий елемент. Виходячи з методології, це означає, загалом, що цілям має відповідати вся система менеджменту та кожен елемент окремо.

На рисунку 1 показано основні напрями удосконалення системи управління підприємством.

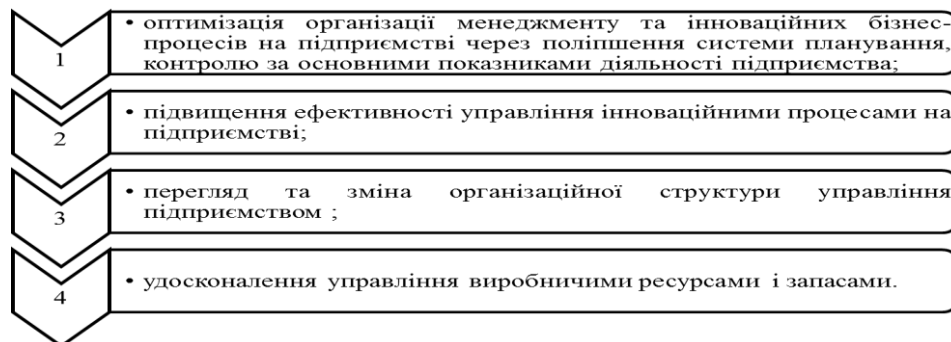

Рис. 1. Основні напрями удосконалення системи управління підприємством
Джерело: [2].

Таким чином можна впевнено говорити, що використання даних напрямів удосконалення системи управління підприємством, сприяють підвищенню ефективності бізнес-процесів, якості управлінських рішень, покращенню стратегічного та оперативного планування діяльності, що забезпечать гнучкість та адаптивність підприємства до динамічних ринкових умов господарювання.

У суспільстві зріс інтерес до проблеми створення ефективної системи управління підприємством. У сучасних умовах початку ринку необхідний перехід до нового пріоритету цінностей: головне всередині організації – працівники, а її межами – споживачі послуг. Конкурентне середовище вимагає від учасників ринку постійного розвитку та вдосконалення. Це стосується не тільки виробленого продукту, а й внутрішніх процесів організації, серед яких велике значення має система управління підприємством. Чим ефективніше функціонує система управління, тим вищі фінансові показники компанії, тому важливість цієї проблеми важко переоцінити.

Сучасна специфіка трансформації системи управління підприємством характеризується широким впровадженням новітніх інформаційних та цифрових технологій в управлінський процес. При цьому характерною особливістю змін, що відбуваються є тісне поєднання цифрових програмних рішень як з процесом виробництва, так і з контролем за цим процесом [3].

Отже, для того щоб удосконалити системи управління підприємством необхідно щоб в даній структурі була посада менеджера по роботі з персоналом, який дасть позитивний ефект, а саме:

- оптимізація основних функцій управління: планування, організація, мотивація та контроль,
 - можливість швидко та ефективно вирішувати поточні питання,
 - скорочення робочого дня керівника на здійснення контролю за діяльністю працівників,
 - кваліфікований підхід до вирішення управлінських завдань.
- Ефект від реалізації посадових інструкцій буде наступним:
- розмежування функціональних обов'язків;
 - визначення прав та відповідальності співробітників;

- виділення основних показників, за якими можна оцінити роботу працівників підприємства.

Для забезпечення формування ефективної системи управління підприємством необхідно володіти відповідним аналітичним інструментарієм, що дозволяє здійснювати оцінку ефективності окремих її елементів. У якості критерію ефективності виробництва й управління загально прийнятим є використання узагальнюючих показників – обсягу виробництва, прибутку, рентабельності та ін., тобто показників, які характеризують кінцеві результати господарської діяльності [6, с. 281].

В сучасних умовах в Україні запозичення зарубіжного досвіду із формування системи управління підприємством та ефективного його використання має ключове значення. Та щоб удосконалити систему управління підприємством необхідно запроваджувати реальний план дій, який би включав:

- вивчення системи відбору співробітників;
- події щодо вдосконалення кваліфікаційного рівня працівників;
- поліпшення системи стимулювання роботи співробітників і преміювання працівників.

Висока динамічність бізнес середовища в ІТ галузі вимагає адаптації підприємств до зовнішніх умов, що швидко змінюються. Чим швидше підприємство реагує на зміни та пристосовується до них, то тим більш якісніше та швидше будуть досягнуті цілі з ефективними рішеннями на користь самого підприємства. Процес адаптації підприємства залежить в першу чергу від діючої системи управління, її здібностей і можливостей відслідковувати зміни в оточенні, аналізувати їх і необхідним чином реагувати [4].

Висновки. Між поняттями «організація» і «система управління» існує певна різниця, яка виявляється у тому, що управляюча система вже як така є організація, зрозуміле єдине впорядковане ціле, що з різних елементів, складаються певним чином в структуру. На сьогодні управління розуміємо, як специфічну функцію, що реалізується певними елементами системи.

Ефективна система управління підприємством може гарантувати, що бізнес-процеси постійно вдосконалюються для задоволення потреб. Зосереджуючись на своїх клієнтах, підприємство може забезпечити розвиток своїх бізнес-процесів, щоб допомогти їм стати більш конкурентоспроможними. Тому для кращого і якіснішого функціонування складної структури слід розробити оптимальну і економічну систему управління підприємством, яка і опише зміст управлінської діяльності через призму цілей управління об'єктом, його принципами, функціями та методами з технікою керування на підприємстві та використання важливої інформації, що використовується під час виконання управлінських робіт.

Список використаної літератури

1. Ганузек Л.М. Шляхи удосконалення системи менеджменту підприємства. *Економіка і менеджмент 2017: перспективи інтеграції та інноваційного розвитку* : зб. наук. праць Міжнар. наук.-практ. конф., 23-24 берез. 2017 р. Дніпро. 2017. URL: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/4_ganuzek.htm (дата звернення: 25.03.2024).
2. Калюжна Н.Г. Система управління підприємством як предмет дослідження теорії організації. *Вісник економічної науки України*. 2011. №2. С.51-54.
3. Потьомкіна О.В., Гордійчук А.І. Трансформація системи управління персоналом підприємства в умовах цифровізації економіки. *Економічні науки. Серія : Регіональна економіка* . 2022. Вип. 19. С. 217-224.
4. Селезньова Г.О., Іпполітова І.Я. Оцінювання ефективності системи управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2020. № 3. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/3_2020/54.pdf. (дата звернення: 27.03.2024).

5. Таченко В.В. Удосконалення системи управління підприємством через формування соціального пакету. *ЕКОНОМІКА І УПРАВЛІННЯ*. 2021. Випуск 50. С. 130-137.
6. Череп А.В., Томарева-Патлахова В.В., Кабанова О.О. Формування ефективної системи управління підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2021. № 6(2). С. 280-286.

REFERENCES

1. Hanuzek L.M. (2017). Shlyakhy udoskonalennya systemy menedzhmentu pidpryyemstva [Ways to improve the enterprise management system]. *Ekonomika i menedzhment 2017: perspektyvy intehratsiyi ta innovatsiynoho rozvytku : zb. nauk. prats' Mizhnar. nauk.-prakt. konf., 23-24 berez. 2017*. Retrieved from: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/4_ganuzek.htm
2. Kalyuzhna N.G. (2011). Systema upravlinnya pidpryyemstvom yak predmet doslidzhennya teoriiy orhanizatsiyi [The enterprise management system as a subject of organization theory research]. *Visnyk ekonomichnoyi nauky Ukrainy*, (2), 51-54.
3. Pot'omkina O.V., Hordiychuk A.I. (2022). Transformatsiya systemy upravlinnya personalom pidpryyemstva v umovakh tsyfrovizatsiyi ekonomiky [Transformation of the personnel management system of the enterprise in the conditions of digitalization of the economy]. *Ekonomichni nauky. Seriya: Rehional'na ekonomika*, (19), 217-224.
4. Selez'n'ova H.O., Ippolitova I.YA. (2020). Otsinyuvannya efektyvnosti systemy upravlinnya pidpryyemstvom [Evaluation of the effectiveness of the enterprise management system]. *Efektyvna ekonomika*, (3). Retrieved from: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2020/54.pdf
5. Tachenko V.V. (2021). Udoskonalennya systemy upravlinnya pidpryyemstvom cherez formuvannya sotsial'noho paketu [Improvement of the enterprise management system through the formation of a social package]. *EKONOMIKA I UPRAVLINNYA*, (50), 130-137.
6. Cherep A.V., Tomareva-Patlahova V.V., Kabanova O.O. (2021). Formuvannya efektyvnoyi systemy upravlinnya pidpryyemstvamy [Formation of an effective enterprise management system]. *Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky*, (6(2)), 280-286.

MAKOVETSKAYA IRYNA, VALENOK ANDRIY, DYCHENKO ARTEM. IMPROVEMENT OF THE ENTERPRISE MANAGEMENT SYSTEM. *The article is devoted to the improvement of the enterprise management system in modern conditions, which would allow the enterprise to strengthen its position on the market. A theoretical generalization of the enterprise management system was carried out, which made it possible to determine the fact that the majority of scientists consider it as a combination of the managing system (the subject of management) and the managed system (the object of management), as well as the connections between them. The enterprise management system must be flexible, take into account serious competition on the goods (services) market, take into account the requirements for the quality level of consumer service, take into account the need to take into account the uncertainty of the external environment, and to implement these conditions, there is an objective need for research and analysis of the existing situation. Interest in the problem of creating an effective enterprise management system has increased in society. In the modern conditions of the beginning of the market, a transition to a new priority of values is necessary: the main thing inside the organization is employees, and outside it - consumers of services. The competitive environment requires constant development and improvement from market participants. This applies not only to the manufactured product, but also to the internal processes of the organization, among which the enterprise management system is of great importance. The more efficiently the management system functions, the higher the financial indicators of the company, so the importance of this problem is difficult to overestimate. The main areas of improvement of the enterprise management system are proposed, which will affect the*

coordination actions during the performance of management functions and the improvement of the enterprise's financial condition. It is described that in order to improve the management systems of the enterprise, it is necessary to implement the position of HR manager, which will have a positive effect, taking into account the influence of the most important business factors for the final results of economic activity.

Key words: *enterprise, management system, areas of improvement, management*